

γούμενα

Παρασκευή, 6 Απριλίου 2012
4:40 πμ

Βλ. [πείσματα](#) και άρθρο μου [Δεσμεύσεις](#)

ΦΡ Βάστα καημένη γούμενα!

γούμενα (η) ΝΑΥΤ (λαϊκ.) χοντρό σκοινί, καραβόσκοινο, παλαμάρι· ΦΡ. (παροιμ.) **τρώω καράβια με τις γούμενες** τρώω πολύ.
[ΕΙΥΜ < πάλ. ιταλ. guipena (σύγχρ. gomena), πιθ. < αραβ. gummat (ίδια σημ.)]

171.435

Είναι απίθανο ένα αντικείμενο όπως ο κάλως, η πρυμάτσα, να παραμένει ανώνυμο μέχρι να έρθουν να μας φωτίσουν οι Άραβες για το πώς πρέπει να το πούμε!

Τέτοιες ετυμολογίες είναι λογικές για άγνωστα πράγματα που έρχονται από άλλες χώρες πχ. χαλβάς, λουκουμάς, χούμους (αντιδ από το χυμός αλλά με ειδική σημασία), ακόμα και η καμήλα.

Δεν έχω ποτέ ακούσει την παροιμία **τρώω καράβια με τις γούμενες** και, φαντάζομαι, ούτε και ο λεξικογράφος. Ένα μικρό τυπογραφικό λάθος θα δημιούργησε την παρανόηση: **τραυώ**

καράβια με τις γούμενες, τραβώ καράβια με τις γούμενες, που αποτελεί ένδειξη υπερβολικής δύναμης για κάποιον πολύ δυνατό που φυσικά τρώει πολύ.
Πχ. Ο Κουταλιανός σταματούσε τραίνα .

Ο ίδιος λεξικογράφος στο λήμμα **γκόμενα** λέει αρρητ' αθέμιτα:

γκόμενα (η) {χωρ γεν πληθ} \ (λαϊκ.-οικ) 1. η ερωτική σύντροφος: την έχει γκόμενα εδώ και δύο χρόνια Σ Υ Ν ερωμένη, αγαπητικά Φ Ρ πιάνω 'ί βρίσκω γκόμενα δημιουργώ ερωτικό δεσμό με γυναίκα 2. (συνεκδ.) η ωραία και ελκυστική γυναίκα, που προκαλεί ερωτική επιθυμία ΣΥΝ κούκλα, κόμματος, μανούλι. μανάρι

3. η νέα γυναίκα ως ερωτικό αντικείμενο: η Ελένη είναι πολυ ωραία γκόμενα — (υποκ.) γκομενίτσα (η) κ γκομενάκι (το), (μεγεθ) γκομενάρα (η)

ΣΧΟΛΙΟ.

[L γυμ < γκόμενος < ιταλ. gommeno < γαλλ. gommeux «όμορφος νέος. κομψευόμενος», κυριολ «αρωματισμένος», < gomme (βλ κ γόμμα) Ορισμένοι θεωρούν ότι αφετηρία τής λ. υπήρξε μια λακ για τα μαλλιά. που εισήχθη το 1935 από την Αργεντινή με την ισπ ονομασία gomina (< gomma «γόμμα») και ήταν αρχικώς διαδεδομένη στις ηθοποιούς]

γκομενάκις (ο) {γκομενάκηδες} (οικ) ο άνδρας που επιζητά να έχει πολλές γυναίκες, πολλές γκόμενες. γκομενιάρης (ο) {γκομενιάρηδες},

γκομενιάρη (η) (οικ.) πρόσωπο που έχει πολλές εροηικές σχέσεις, που κυνηγά το αντίθετο φύλο Σ Υ Ν ερωτύλος — γκομενιάρικος, -η. -ο,

γκομενιάρικα επίρρ γκομενίζω ρ αμετβ {μόνο σε ενεστ. κ. παρατ.} (οικ.)

1. δημιουργώ πολλές ερωτικές σχέσεις: στα νιάτα του γκομενίζε κι αυτός, πότε με.

τη μια, πότε με την άλλη' || δεν είναι πιστός και γκομενίζει Σ Υ Ν τσιλημπουρδίζω.

παίζω 2. προσαρμόζω τη συμπεριφορά και την εξωτερική μου εμφάνιση,

επιδιώκοντας να προκαλώ έλξη και θαυμασμό. δεν πρόλαβε να μπει στην εφηβεία κι άρχισε να

γκομενίζει κάθε μέρα κι άλλο ντύσιμο! Επίσης γκομενιαρίζω —

γκομενίσμα κ γκομε- νιάρισμα (το)

γκομενιλικί (το) { χωρ γε ν.} (οικ) η επιδίωξη κατάκτησης γυναικας) ΣΥΝ γκομέ νισμα

γκομενοδουλειά (η) η ερωτική περιπέτεια κάποιου με γυναίκα, γυναικοδουλειά

ΣΥΝΩΝΥΜΑ

Τσιλημπουρδισμα

γκόμενος (Ο) (λαϊκ.- οικ.) ο άνδρας με τον οποίο έχ ει μια γυναίκα ερωτική σχέση— (υποκ.)

γκομενάκος (ο) .

gómēna e piú ant. Gùmīna, Gomóna,

Cùmīna, **Acumīna**:Ισπανικά και ποροτγαλλικά, gumēna;

fr. gōumēne. Il Muratori, il Bochart, il

Diaz και άλλοι. volg. d'Egitto gomāl

ο QOiofAL corda, altri dal lat. càmīlus

^=gr. KÀMILOS, cangiata l in n, su cui

probabilmente si è formata la voce araba.

To Flechia το συνδέει με το liGUMēNA per LiGÀMiNA plur. . LiaÀ-

HBN legame; però questo etimo non Spiega

le antiche forme Cùmīna, Acumīna,

alle quali, se mai, si attaglierebbe meglio

il lat, ACUMINA plur. di acùmbo punta,

cima: al qual proposito gioverebbe col Ca-

nello confrontare il fr. Cave e sp. Cabo

Spropr. capo, estremità) e Vit. Cima, che

lanno lo stesso valore ed analogia evolu-

ssione ideologica.

Il grosso canapo da legare le navi. Yale

anche in nautica Misura di distanza, determinata comunemente in 200 metri (la lunghezza approssimativa di una gomena).

Gómena sf. fune grossa a cui si attacca l'ancora. Etim. incerta. (Il Muratori ed altri dall'arb. al-gommal; il Caix risale a copula mediante la forma *cumbina; il Flechia lo spiega con *ligumina da ligare. Del resto trovasi anche la forma acumina come misura di spazio: il Tommaseo sospetta che debba leggersi cumina).

9320 - FRANCESCO ZAMBALDI - VOCABOLARIO ETIMLOGICO ITALIANO -1889

Screen clipping taken: 6/4/2012 4:46 πμ

Ο Σαράφης ομιλεί περί βυζαντινού τυλιγαδίου των **ηγουμένων** τόνων και εννοεί τον εργάτη για τις πρυματσες. Πέρα από τα αγομένα φαίνεται ότι υπήρχαν και τα ηγουμένα. Αν τούτο είναι αληθές τότε η παραγωγή τους γουμένας από τα ηγουμένα εξηγείται πιο ευκολά. Ηγουμένα = η γούμένα. > ιτ. Goumena> gomena> ελλ. γκομένα.

Όμως το 9294 Vocabolario di marina in tre lingue σελ. .222 [247] αναφέρει πως η γουμένα στα κοινά Ιταλικά ονομάζεται **GOMONA** και μόνο στα Βενετσιάνικα **GOMENA**. Αυτό ενισχύει την άποψη ετυμολογίας από το αγομένων και όχι ηγουμένων τόνων.

GOMONA, s. f. *Gumina*. Ven. *Gómena*. **CABLE**. **CABLE**. Fune grossa e lunga, d'ordinario formata di canapa e commessa due volte, cioè composta di tre ansiere, ciascuna delle quali è fatta di tre legnuoli o nomboli commessi ed insieme attortigliati. Una corda così lavorata si chiama *gómona*, quando la sua grossezza è almeno di dodici pollici di circonferenza; e le meno grosse fatte a questo modo chiamansi *gherlini* (**GRELINS**. **CABLETS**), dai dodici pollici sino ai cinque, e dai cinque pollici in giù chiamansi *gomenette*. Ven. *Cavi di ferro da caicchio* (**CABLOTS**. **A CABLET OF SMALL CABLE, OF THE PAINTER OF MOORINGS' OF A BOAT**). L'uso delle gomone è di tenere le navi fermate alle ancore e di amarrarle nei porti.

Στο Βυζαντινό Στόλο ^{9390.62} φαίνεται να υπάρχουν δυο τυποι [εργάτη](#):

1. Το άργανο της μεταχειρίσεως μετά μονοβελίων (για τις άγκυρες)
2. Το τυλιγάδιον της περιελξεως των **ηγουμένων τόνων** (για τις γούμένες) ΣΣ: Ισως το ορθόν να είναι "αγομένων τόνων". Τα παλαμάρια μαλλον άγονται παρά ηγούνται. Το αγόμενα ως όρος επιζει σημερα στο ΠΝ (Κατσαρός). Ο δε Κοτσοβίλλης αναφέρει σερναμενα = αγομενα, καλώδια 637.139

ΣΣ. Τόνος

A. that by which a thing is stretched, or that which can itself be stretched, cord, brace, band, οἱ τ. τῶν κλινέων the cords of beds or chairs, Hdt.9.118, cf. Ar.Eq.532 (anap.), Philippid.12, Michel 832.48 (Samos, iv B.C.); sg., bedcords, Ar.Lys.923; “ὠμολίνου μακροὶ τόνοι” A.Fr.206; ἐκ τριῶν τ. of three plies or strands, of ropes, X.Cyn.10.2.

2. in animals, τόνοι are sinews or tendons, Hp.Art.11 (= nerves acc. to Gal.18(1).380):—of pneumogastric nerves, Ruf.Onom.158.

3. in machines, twisted skeins of gut in torsion-engines, Ph.Bel.65.34, al., Hero Bel.83.4, Plu.Marc. 15.

b. in the γαστραφέτης, = αἱ ἐκ τῶν ἄκρων κάμπεις, Hero Bel. 75.7.

c. in dockyard equipment, “ὑποζωμάτων τέτταρας τόνους ἐγ νεωρίων” IG22.1673.12; τ. αἰχμάλωτοι ib.1610.23; τ. αἰχμάλωτος ἀδόκιμος ib.1613.282.

4. row or line of pillars, ib.1668.48.

II. stretching, tightening, straining, strain, tension, “ὁ τ. τῶν ὀπλων” Hdt. 7.36; power of contracting muscles, Sor.1.112; “τ. καὶ ῥώμη” Id.2.48; τὸν τῆς ὀλκῆς τ. ὑπεκλιῦσαι diminish the strength of the pull, ib. 61.

2. of sounds, raising of the voice, Aeschin.3.209,210, D.18.280, Phld.Lib.p.19 O., etc.: hence,

a. pitch of the voice, Pl.R. 617b, Arist.Phgn.807a17, etc.; including volume, “τόνοι φωνῆς: ὀξύ, βαρὺ, μικρόν, μέγα” X.Cyn.6.20; κλαυθμυρίσαι μετὰ τόνου τοῦ προσήκοντος, of a new-born baby, Sor.1.79; “τῷ αὐτῷ τ. εἰπεῖν” Arist.Rh. 1413b31; “ἐν τ. ἀνιεμένοις καὶ βαρέσι” Id.Aud.804a26; τὴν φωνὴν καὶ τὸν τ. ἐξάρανα Hieronym. ap. D.H.Isoc.13 (cf. Phld.Rh.1.198 S.); “σῶζειν τὸν τ.” Longin.9.13: pl., Phld.Rh.1.196S.; of a musical instrument, Plu.2.827b, etc.; diatonic scale, APl.4.220 (Antip.): metaph. of colour, 'values', Plin.HN35.29.

b. pitch or accent of a word or syllable, Arist.Rh.1403b29, D.T.629.27, A.D.Pron.8.8, al., Gal.16.495 (the meaning of the Adv. τόνω mentioned by A.D. Adv.167.2 is not given by him (= λίαν, Hsch.); τόνω, = μετὰ προθυμίας ἰσχυρᾶς, was read by Gal. (16.585) in Hp.Prorrh.1.36 (ξὺν τόνω or ξὺν πόνω codd.Hp.)).

c. measure or metre, “ἐν ἑξαμέτρῳ τ.” Hdt. 1.47,62, 5.60; “ἐν τριμέτρῳ τ.” Id.1.174.

d. in Musical writers, key, Aristox.Harm.2p.37M., Plu.2.1134a, 1135a, etc.

3. mental or physical exertion, τ. ἀμφ’ ἀρετῆς, i.e. in praising it, Xenoph.1.20; bodily energy, “ἰσχύς καὶ τ.” Luc.Anach.25, cf. 27; συστρέψαι τὸν τ. (by massage) Gal.6.91: generally, force, intensity, Plu.Demetr.21, 2.563f, etc.; “τ. ὀργῆς” Id.Brut.34; “τ. πνεύματος” Luc.Dem.Enc.7; ὁ τ. τῆς φαρμακείης its efficiency, Hp.Ep.16; τ. δυνάμεων, title of a work by Heras, Gal.13.416; “τ. σοφιστικός” Eun.VSp.497B.

4. in Stoic Philos., 'tension', force, in Nature and Man, “πληγὴ πυρὸς ὁ τόνος ἐστί, κἂν ἰκανὸς ἐν τῇ ψυχῇ γένηται πρὸς τὸ ἐπιτελεῖν τὰ ἐπιβάλλοντα, ἰσχύς καλεῖται καὶ κράτος” Cleanth.Stoic.1.128; “ὁ ζωτικὸς τ.” Stoic.2.235, Gal.6.321; “αἰσθητικὸς τ.” Stoic.2.215; συνεκτικὸς τ. the tension which holds the universe together, ib.134.

III. metaph., tenor of one's way, course, “εὐθύην τ. τρέχειν” Pi.O.10(11).64; “ἓνα τόνον ἔχειν” Plu.Dem.13.

IV. quarter of a city, IG12(5).872.36, al. (Tenos).

Henry George Liddell. Robert Scott. A Greek-English Lexicon. revised and augmented throughout by Sir Henry Stuart Jones. with the assistance of. Roderick McKenzie. Oxford. Clarendon Press. 1940.

ή οι Ιταλοί άκουσαν το ελληνικό **γουμενα** και επειδή τους θύμισε το **legame** δεσμός, την αφομοίωσαν ή οι έλληνες είχαν τελείως πια ξεχάσει το βυζαντινό **αγομενα** και υιοθέτησαν το γκόμενα > γούμενα όπως και τόσους άλλους ναυτικούς όρους. Το «ο» έγινε «ου» όπως το ιταλικο governo (κυβέρνηση) έγινε γκουβερνο, η coperta κουβέρτα και τραβα κορδόνη.

Το επίσημο Ναυτικο ονοματολογοιο επι Οθωνος αναφερει

Ὁ κάλωρ ἢ κάμιλος, le câble, ἢ γούμενα, cable.
Τὰ πειλόματα, les amarres du navire, σχοινία διὰ ρεμιστάρισμα, moorings.

Τρ. Γ. Μητσάκη – Φτωχο κομπολογακι μου
Χασαμε και τη γκόμενα
και ολα τα επομενα
τώρα έχασα και σένα
γράψε αλίμονο σε μένα

Το αγόμενα ειναι πολύ σωστη παρατήρηση και μαλλον αυτο ισχύει.

Μένει ένα μυστήριο: τα αγόμενα ποια ειναι, αν οχι τα "αγόμενα πείσματα";

Αν ηταν κάλω ή τονοι θα ηταν "οι αγομενοι".

Το αγομενα ομως ειναι λογικο διοτι οταν το ρηματικο επιθετο αυτο πηρε πια την μορφή ουσιαστικου,

τοτε το πεισματα ξεχάστηκε και "τα αγομενα"> τα 'γομενα > τοτε Ιταλικοποιήθηκε: gomena > και επεστρεψε εκθηλυσμένο (αντιδάνειο) ως η γκομενα > η γουμενα.

Φαίνεται οτι πριν καθιερωθουν οι επισημοι οροι του ναυτικου οι αρχαίοι (Αισχύλος, Πλάτων κλπ) ονομαζαν τους κάλω (κάβους) "πεισματα"!

πεισμα (Α), ατος, τό,

A. ship's cable, usu. the stern-cable by which the ship was made fast to the land,

“λιμήν . . , ἴν’ οὐ χρεῶ πείσματός ἐστιν—οὔτ’ εὐνὰς βαλέειν, οὔτε πρυμνήσι’ ἀνάψαι” Do.9.136 ;
“πεισμα δ’ ἔλυσαν ἀπὸ τρητοῖο λίθοιο” 13.77; “πεισμα . . κίονος ἐξάψας μεγάλης” 22.465 : pl., “ἀπὸ πείσματ’ ἔκοψα νεός” 10.127, cf. A.Supp.765, Ag. 195 (lyr.); πίσυνοι λεπτοδόμοις π., of Xerxes' bridge of boats, Id.Pers. 112(lyr.) : metaph., ἐχόμενοι ὡς τινος ἀσφαλοῦς π. Pl.Lg. 893b; “ἔλυσεν οἶον νεὼς πείσματα” Id.It.85e; “τύχης π. λυσάμενος” BCH25.327 (Mysia); of the marriage-tie, Ph.1.563 : prov., “πᾶν πεισμα διέρρηκται” Hld.7.25 : metaph., of reins, νέμειν πείσματα Θήβης Epic. in BKT5 (1) p.115.

2. generally, rope, Do.10.167; boat-rope, painter, Theophil.6.

3. stalk of the fig, Gr. 10.56.2and4; cf. πάσμα, πέσμα. (Πενθ-σμα, cf. Goth. bindan 'bind', etc.)

ligaménto, legàmento = *lat.* LIGAMÉNTUM allungato da LIGÀMEN, che è da LIGÀRE *legare* (v. q. voce).
Term. di anatom. Fascio fibroso di un tessuto bianco argenteo, molto serrato, poco estensibile e difficile a rompersi, che serve a legare i membri del corpo.
Deriv. *Ligamentoso.*

Screen clipping taken: 26/4/2012 6:07 μμ

legare = *lat.* LIGARE che cfr. col *gr.* LŶGEIN o LYGŌEIN *piegare, annodare, lŷgos vimine*, dalla stessa radice del *scr.* ling-âmi *piego, â-ling-â-mi abbraccio* d'onde l'*ant. slav.* loza per *logia *tralcio, boem. loza vite, polac. loza scudiscio lit. laužas ramo, lughnas pieghevole*, (v. *Obliquo* cfr. *Littore, Lotta*).

Stringer con fune, catena, vinco o altra sorta di legame: opposto a Sciogliere.

« Legarsela al dito » vale Tenere bene a mente qualche torto ricevuto, dall'uso che hanno alcuni di legarsi al dito un filo o nastro, come ricordo di cosa da fare, dire ecc.

Deriv. *Léga; Legàccio; Legàme (lat. ligàmen) Legaménto (lat. ligamèntum); Legatóre-tríce Legatúra. Comp. Alleàre = Allegàre; Collegàre Obbligàre; Rilegàre. Cfr. Gomèna.*

Screen clipping taken: 26/4/2012 6:09 μμ

Το Λατινικό legare δένω προέρχεται από την σανσκριτική ρίζα α-λινγκα-μι που σημαίνει αγκαλιάζω και στα ινδικά του κάμα σούτρα λινγκάμ είναι το ανδρικό μόριο, το πέος. Από την ίδια ρίζα ίσως το ελληνικό λυγείν ή λυγόειν > λύγος > λυγαριά (πβλ. το κοπτερόν και λυγηρόν σαθί μου)

Από το legare προέρχεται η liga 1. sp. liga; fr. ligue; Αγγλικό league: όλα από το λατινικό ουσιαστικό Liga η πράξη του legare δένω

Τα δε σύνθετά του είναι πολύ διαδεδομένα obligo > obligation = υποχρέωση, ενοχή, κράτηση. Ο υποχρεως δενονταν δια της obligatio αρχικά κυριολεκτικώς και αργότερα μεταφορικώς (κράτηση) 9359.210^[338]. Μεταφορικώς λεγεται και η λιγκα, liga, league.= δεσμός, σωματείο. Λεγεται και lega.

Οι Ιταλοί λενα legarsela al dito (την έδεσε στο δάκτυλο του [την ταινία]) για να θυμηθει κατι. Αυτό που εμεις λεμε το 'δεσε κόμπο [ενν το μαντηλι του] η το έδεσε σε ψιλό μαντήλι.

Πβλ. τον ορισμο του Ουλπιανου για την ενοχη στο Ενοχικο Δικαιο

Obligatio id est vinculum juris quod neccessitat adstingimur alicujus rei solventae

léga 1. *sp.* liga; *fr.* ligue; *ingl.* league: dal *b. lat.* LIGA *l'azione di legare, congiungere* (v. *Legare*).

Screen clipping taken: 1/5/2012 6:49 μμ

ἀγόμενον (σχοινίου ἢ συσπάστου), κν. ἄκρη, σερνάμενο, κάβος, fall (of a rope, of a tackle), running part, hauling part,— ἐπωτίδος ἀγκύρας (ἐπωτιδίου συσπάστου), cat fall.—, συσπάστου, purchase fall, tackle fall leading part

γούμενα η.

(Ναυτ.) χοντρό καραβόσκοινο, παλαμάρι:

γούμενες της μεντζάνας (Καραβ. 50121):

το δέσαν (ενν. το κάτεργο) ... με γούμενες διά να το ρεμουρκιάρουν (Λεξιλ. Παροιμ. 658).

[<γενουατ. gümena - καταλ., ισπαν., ιταλ. κ.ά. gumena (πβ. Kahane-Tietze 1958: 252-3, DEI, λ. gumena). Η λ. στο Somav. και σήμ.]